



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 454/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group**, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO 00 585 441, zastúpenej advokátom JUDr. Baltazárom Mucskom, Vajnorská 55, Bratislava, proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/72/2024 z 2. apríla 2025 „v časti potvrdeného výroku o priznaní úroku z omeškania“ takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 27. júna 2025 a doplnenou 9. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7Co/72/2024 z 2. apríla 2025 „v časti potvrdeného výroku o priznaní úroku z omeškania“ (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Navrhuje rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že žalobou podanou Okresnému súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhal od sťažovateľky, ktorá podniká v oblasti poisťovníctva (žalovanej), náhrady nemajetkovej ujmy v sume 50 000 eur za zásah do práva na ochranu osobnosti podľa § 11 v spojení s § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa § 4 ods. 2 písm. a) v spojení s § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového

vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o povinnom zmluvnom poistení“).

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 27C/80/2022-202 z 19. februára 2024 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 15 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 15 000 eur od 7. januára 2022 do zaplatenia, všetko v lehote do 3 dní po právoplatnosti rozsudku (I. výrok), vo zvyšku žalobu zamietol (II. výrok). Žalobcovi proti sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (III. výrok). Okresný súd konštatoval, že skutočnosť, že poisťovňa je pasívne vecne legitimovaná aj v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka vyplýva z už ustálenej súdnej praxe (napr. uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/95/2017 z 29. októbra 2018). V posudzovanom prípade smrťou otca žalobcu došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, ktorý s ním mal veľmi blízky vzťah a bol na neho citovo naviazaný. Z trestného konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 36T/31/2021 jednoznačne vyplynulo, že príčinou smrti otca žalobcu bol úraz, ktorý utrpel pri dopravnej nehode. Na druhej strane, zo žiadneho dôkazu nevyplývalo spoluzavinenie poškodeného – žalobcu, na ktoré by bolo potrebné prihliadať v konaní, ani iná skutočnosť, ktorá by bola v príčinnej súvislosti so smrťou otca žalobcu. Okresný súd poukázal na to, že žiadneho zákonného ustanovenia a ani z ustálenej súdnej praxe nevyplýva tá skutočnosť, že pri uplatnení priameho nároku voči poisťovni má súd prihliadať na výšku zisku poisťovne. Okresný súd nezohľadnil ani argumentáciu sťažovateľky domáhajúcej sa aplikácie zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti okresný súd rozhodol o čiastočnom vyhovení žalobe žalobcu spolu s úrokom z omeškania podľa § 517 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka; výšku úroku okresný súd určil podľa Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „nariadenie vlády“), keďže sťažovateľka sa od 7. januára 2022 preukázateľne dostala do omeškania, lebo v tento deň oznámila žalobcovi, že neuznáva plnenie nemajetkovej ujmy v sume 50 000 eur.

4. Proti I. a III. výroku rozsudku okresného súdu sťažovateľka podala odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Okrem iného v ňom namietla právny základ na uplatnenie príslušenstva spočívajúceho v úroku z omeškania, v súvislosti s čím poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6Cdo/185/2011 zo 14. marca 2012 (R 45/2000), podľa ktorého „Povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania.“. Tvrdila, že okresný súd v rozpore so zákonom neuviedol, aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil.

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom (ktorý nadobudol právoplatnosť 28. apríla 2025) potvrdil I. a III. výrok rozsudku okresného súdu (I. výrok). Žalobcovi proti sťažovateľke priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (III. výrok). Krajský súd dospel k záveru, že okresným súdom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobcovi nijakým spôsobom nevybočuje z medzi primeranosti, ale je v súlade s rozhodovacou činnosťou najvyšších súdnych autorít.

5.1. Podľa názoru krajského súdu okresný súd postupoval správne, keď žalobcovi spolu s náhradou nemajetkovej ujmy priznal aj úroky z omeškania.

5.2. Za významný v tomto smere krajský súd považoval nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 443/2022-43 z 11. mája 2023, ktorým ústavný súd nevyhovel ústavnej sťažnosti sťažovateľky Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní o náhradu škody vedenom pod sp. zn. 7Cdo/339/2021 a jeho uznesení sp. zn. 7Cdo/339/2021 z 31. januára 2022, pričom ním skúmal, či najvyšší súd mal alebo nemal povinnosť vec postúpiť veľkému senátu na posúdenie a rozhodnutie. V uvedenom náleze ústavný súd (okrem iného) konštatoval, že pokiaľ ide o otázku vzniku nároku na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, najvyšší súd dospel vo svojich rozhodnutiach k rozdielnym právnym názorom. Jeden právny názor hovorí o tom, že štát sa dostáva do omeškania s povinnosťou zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch až márnym uplynutím lehoty na plnenie určenej na základe súdneho rozhodnutia. Podľa druhej názorovej línie omeškanie štátu nastáva už uplynutím 6-mesačnej lehoty od riadneho uplatnenia nároku na náhradu škody. Riešenie uvedenej otázky teda závisí od posúdenia účinkov rozhodnutia o náhrade nemajetkovej ujmy v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Otázne však v tomto prípade je, či skutočne ide o dva popri sebe existujúce tábory, a to s ohľadom na časové súvislosti. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záverom, že:

- posledné rozhodnutie najvyššieho súdu, podľa ktorého je štát v omeškaní s náhradou nemajetkovej ujmy až v prípade, ak neplní podľa súdneho rozhodnutia, ktorým je nemajetková ujma priznaná, bolo rozhodnutie sp. zn. 7Cdo/100/2017 – a aj to bolo neskôr zrušené (bez ohľadu na skutočnosť, že je minimálne zarážajúce, keď najvyšší súd zruší sám svoje vlastné rozhodnutie a zaujme opačný postoj). Odhliadnuc však od tohto rozhodnutia, posledné rozhodnutie z tohto „tábora“ je rozhodnutie sp. zn. 6Cdo/185/2011;

- v uznesení sp. zn. 4Cdo/257/2019 najvyšší súd poukázal na novelu zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) – zákon č. 412/2012 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým bol s účinnosťou od 1. januára 2013 § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. zmenený tak, že podľa poslednej vety tohto ustanovenia ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr; je teda zrejmé, že najvyšší súd po tomto uznesení už nenasledoval len právny názor v ňom prezentovaný, ale aj zmenu právnych predpisov, pretože po 1. januári 2013 bola (s výnimkou už spomínaného neskôr zrušeného uznesenia sp. zn. 7Cdo/100/2017) judikatúra najvyššieho súdu k posudzovanej otázke konštantná (ustálená).

5.3. Krajský súd poukázal na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 263/2022-47 zo 7. septembra 2022, ktorým vo vzťahu k otázke nároku poškodeného na úrok z omeškania v prípade omeškania s platbou poisťného plnenia judikoval (ZNaU 38/2022): „I. Ustanovenie § 11 ods. 8 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nevyklučuje vznik nároku poškodeného na úrok z omeškania pri samotnom omeškaní s poskytnutím

peňažného plnenia náhrady škody zo strany poisťovateľa, a preto nie je možné na základe tohto ustanovenia nárok na úrok z omeškania u poškodeného vylúčiť. Toto ustanovenie upravuje len omeškanie poisťovateľa s plnením jeho povinnosti riadne a včas začať a skončiť prešetrovanie poisťnej udalosti a jeho výsledky riadne poškodenému oznámiť, a nie aj omeškanie poisťovateľa so splnením jeho inej podstatnejšej právnej povinnosti včas a riadne poskytnúť poškodenému plnenie náhrady škody. II. Výklad ustanovenia § 11 ods. 8 zákona zvolený krajským súdom spočívajúci v tom, že poškodený má nárok na úrok z omeškania jedine v prípade uvedenom v tomto ustanovení, nemožno akceptovať pre jeho prílišný formalizmus popierajúci zmysel a účel inštitútu úrokov z omeškania.“

5.4. Krajský súd konštatoval, že v súdnej veci je predmetom nároku náhrada nemajetkovej ujmy žalobcu ako pozostalého, ktorá mu bola spôsobená protiprávnym konaním, usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode. Tento inštitút je odvodzovaný z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, avšak tak, ako to konštatoval aj najvyšší súd (sp. zn. 7Cdo/75/2017), je to škoda, t. j. majetkový nárok – nárok na peňažné plnenie, ktorým má byť reparovaná nemajetková ujma, je to následok zodpovednosti za delikt, povinnosť plniť vzniká z deliktu samotného, a nie až konštitutívnym rozhodnutím, a tento záver vyplýva aj zo všeobecnej úpravy Občianskeho zákonníka (§ 13 ods. 2 v spojení s § 488, § 489, § 492, § 517 ods. 1 a 2, § 559 ods. 2 a § 563). Nárok na zaplatenie úrokov z omeškania žalobcovi vzniká odo dňa nasledujúceho po dni, čo povinného vyzval na plnenie, ak tak neurobil, tak odo dňa nasledujúceho po dni, keď mu bola doručená žaloba.

5.5. Sama polemika sporovej strany s rozhodnutím súdu prvej inštancie alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Do práva na spravodlivý proces totiž nepatrí právo na to, aby bola sporová strana v konaní pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (rozhodnutia ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 252/04, sp. zn. I. ÚS 50/04, sp. zn. I. ÚS 98/97, sp. zn. I. ÚS 3/97 a sp. zn. II. ÚS 251/03).

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], opakujúc námietku o neexistencii právneho základu na uplatnenie príslušenstva spočívajúceho v úroku z omeškania, tvrdí, že napadnutý rozsudok krajského súdu je zjavne neodôvodnený a arbitrárny a že k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo v dôsledku právneho záveru obsiahnutého v napádanom rozsudku, ktorý je z ústavného hľadiska neudržateľný, a to v otázke povahy rozhodnutia o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ako aj otázky omeškania s plnením náhrady nemajetkovej ujmy. Nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 443/2022 z 11. mája 2023, na ktorý krajský súd odkázal v odôvodnení napadnutého rozsudku, sťažovateľka považuje za neaplikovateľný na jej prípad.

7. Na podporu uvedených argumentov sťažovateľka poukazuje na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 72/2019 z 2. októbra 2019 (ZNaU 22/2019) a cituje jeho právnu vetu, v zmysle ktorej rozhodnutie o práve na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka nie je možné považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ale ide o konštitutívne rozhodovanie súdu, právnym dôvodom je až samotné rozhodnutie súdu o tom, že také právo vzhľadom na okolnosti prípadu priznáva a v určitom rozsahu.

8. Vo vzťahu k vyčerpaniu opravných prostriedkov sťažovateľka uvádza, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu nie je prípustný mimoriadny opravný prostriedok, pretože ustanovenie § 422 CSP limituje možnosť podania dovolania podľa § 421 CSP (nesprávne právne posúdenie) pre nenaplnenie limitu majetkového cenzu. Žaloba žalobcu bola podaná na súd 7. decembra 2022. Oznámením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 352/2021 Z. z. bola na rok 2022 ustanovená suma minimálnej mzdy vo výške 646 eur za mesiac pre zamestnanca odmeňovaného mesačnou mzdou. Desaťnásobok minimálnej mzdy tak predstavoval 6 460 eur. Sťažovateľka na základe napadnutého rozsudku krajského súdu uhradila žalobcovi úroky z omeškania v celkovej výške 2 486,30 eur, preto v zmysle uvedeného podmienka prípustnosti dovolania nie je daná.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7Co/72/2024 z 2. apríla 2025 „*v časti potvrdeného výroku o priznaní úroku z omeškania*“ vydaným v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy (body 5 až 5.4), ktorý sťažovateľka považuje za arbitrárny a zjavne neodôvodnený (bod 6).

10. Ústavný súd overil tvrdenie sťažovateľky o neprípustnosti dovolania (bod 8) prostredníctvom okresného súdu, pričom zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu podané nebolo; okresný súd v súčasnosti vykonáva úkony spojené s rozhodnutím o trovách konania, a to v štádiu, keď žalovaný podal 30. júna 2025 sťažnosť proti uzneseniu č. k. 27C/80/2022-295 z 11. júna 2025.

11. Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľke sú známe východiská rozhodovania ústavného súdu o ústavných sťažnostiach, keďže už uznesením sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016 (ale aj inými) odmietol jej ústavnú sťažnosť proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o priznaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu povinného zmluvného poistenia, v ktorej vyslovila nesúhlas s právnym posúdením pasívnej vecnej legitímácie v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej v dôsledku dopravnej nehody, keďže podľa jej názoru nebol tento nárok predmetom poisťného krytia v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Interpretačnú snahu sťažovateľky v relácii k záverečnej časti právnej vety rozsudku Súdneho dvora vo veci C-22/12, v ktorej sa odkazuje na vnútroštátnu právnu úpravu („*ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.*“), ústavný súd považoval za účelovú a márnú. Vo vzťahu k otázke interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych noriem v rámci práva Európskej únie ústavný súd uvedeným rozhodnutím

judikoval (ZNaU 50/2016), že „vznik členstva Slovenskej republiky v Európskej únii tkvie okrem iného aj v dobrovoľnom vzdaní sa časti suverenity štátu v prospech Európskej únie. Ide pritom aj o časť suverenity pri všeobecne záväznom regulovaní spoločenských vzťahov. To jednoznačne vyplýva z druhej vety čl. 7 ods. 2 ústavy. Preto Národná rada Slovenskej republiky síce zostáva stále jediným vnútroštátnym zákonodarným orgánom (čl. 72 ústavy), nie však jediným orgánom oprávneným normovať obsah spoločenských vzťahov na úrovni zákonnej sily. Za určitých okolností teda slovenské orgány aplikujúce právo (aj sudy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Formulovaná požiadavka má svoj základ v samotnej ústave, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť ústavou (teda i jej čl. 7 ods. 2) i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 ústavy.“.

12. V posudzovanom prípade ústavný súd zameral svoju pozornosť na to, či krajský súd pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu, ktorým jej uložil povinnosť zaplatiť žalovanému (okrem istiny aj) úrok z omeškania, ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré ho potvrdil ako vecne správny, a teda či účinky jeho právomoci boli zlučiteľné s právom sťažovateľky ako strany sporu na prístup k súdu a súčasne či zo strany krajského súdu došlo k splneniu požiadaviek kladených na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia, a to so zreteľom na východiská a možnosti ústavného prieskumu napadnutého uznesenia, ktoré sú sťažovateľke známe (bod 11).

13. Úroky z omeškania majú povahu sankcie za omeškanie dlžníka so splnením záväzku, uhrádzajú sa popri samotnom dlžnom plnení stanoveným percentom z tej časti dlhu, z ktorej je dlžník v omeškani. Omeškanie dlžníka s plnením záväzku má zo zákona za následok obsahovú zmenu práv veriteľa a povinností dlžníka, popri trvajúcej povinnosti splniť záväzok totiž vznikajú aj nové práva a povinnosti, a to bez ohľadu na to, či dlžník omeškanie zavinił alebo nie. Slovenská právna úprava odlišuje v rámci zákonných úrokov z omeškania úroky z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a úroky z omeškania podľa § 369 Obchodného zákonníka. Zákonnú výšku úrokov z omeškania podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka určuje § 3 nariadenia vlády, a to tak, že výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky (ďalej len „ECB“) platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. K základnej úrokovej sadzbe ECB (tzv. hlavné refinančné operácie) sa teda pripočíta 5 percentuálnych bodov. Úrokové sadzby ECB podľa časovo ohraničených období možno nájsť na stránke Národnej banky Slovenska. Výška úrokov z omeškania platná k prvému dňu omeškania platí počas celej doby omeškania, čiže prípadné následné zmeny základnej úrokovej sadzby ECB po vzniku omeškania na výšku úrokov z omeškania nemajú vplyv (<https://e-justice.europa.eu/>).

14. Čo sa týka sťažovateľkou nastolenej otázky vzniku nároku na úroky z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, ústavný súd nemá výhrady voči recentnej judikatúre ústavného súdu, na ktorú krajský súd poukázal v odôvodnení napadnutého rozsudku (body 5.2 a 5.3).

15. Vo vzťahu k meritórnej problematike tvoriacej predmet napadnutého konania ústavný súd zaujal stanovisko aj v náleze č. k. III. ÚS 214/2020-29 zo 14. októbra 2021 a náleze č. k.

III. ÚS 309/2020-33 zo 14. októbra 2021, z ktorých v podstatnom vyplýva, že ak poisťovňa bola poškodeným priamo žalovaná, na priznanie úroku z omeškania sa vzťahujú ustanovenia, podľa ktorých sa poisťovňa dostáva do omeškania bezprostredne po tom, ako si poškodený u nej uplatní svoj priamy nárok na náhradu škody, s tým rozdielom oproti všeobecnej úprave, že na úrok z omeškania nemá poškodený nárok za obdobie troch mesiacov na šetrenie poisťnej udalosti a 15 dní na výplatu. Tým však nemá byť dotknutý rozsah poisťného plnenia, ktorým je krytie nárokov poškodeného na náhradu škody spôsobenej prevádzkou dopravného prostriedku, ktorá pre plné (štandardné) odškodnenie na seba viaže aj povinnosť platenia úrokov z omeškania. Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by zákonodarca pri pohľadávkach vzniknutých z ublíženia na zdraví (oproti iným škodám) sledoval zvýhodnenie škodcu do takej miery, že by sa jeho omeškanie s plnením peňažného záväzku a s tým spojené úroky z omeškania viazali nie na výzvu na plnenie, ale na rozhodnutie súdu. Každý škodca by mohol logicky bez sankcie oddialiť riešenie škody „odkazom na súd“ a neprijateľnosť takejto konštrukcie umocňuje aj predstava, že „čím dlhší súdny proces, tým lepšie pre škodcu“. Trojmesačná zákonná lehota na vybavenie prešetrenia poisťnej udalosti a na to nadväzujúca 15-dňová lehota na plnenie podľa zákona má svoje opodstatnenie v záujme dôsledného vyšetrenia poisťnej udalosti, no nepredstavuje žiadnu liberáciu škodcu od platenia príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania; § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka) vzniknutej z ublíženia na zdraví.

16. Právna úprava v uvedenej oblasti vychádza zo smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/26/ES o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS (štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel), ktorá bola následne nahradená smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (kodifikované znenie). V bode 41 táto smernica jednoznačne ukladá povinnosť zaviesť takú úpravu, ktorá bude zahŕňať aj úroky z omeškania s plnením (peňažnej) náhrady škody.

17. Napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno označiť za arbitrárny v tom smere, že by závery ním formulované boli zjavne nelogické s ohľadom na skutkový stav zistený okresným súdom, ústavne neutržateľné, resp. že by krajský súd zrozumiteľne neodôvodnil, prečo rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Sťažovateľka sa od 7. januára 2022 preukázateľne dostala do omeškania, lebo v tento deň oznámila žalobcovi, že neuznáva plnenie nemajetkovej ujmy 50 000 eur (bod 3). Proti samotnému výpočtu úrokov z omeškania v ústavnej sťažnosti nevzniesla žiadne výhrady.

18. Medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru teda neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení.

19. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Nad rámec uvedeného ústavný súd poukazuje, že Súdny dvor rozsudkom z 11. júna 2024 vo veci C-221/22 P rozhodol, že (aj) Európska komisia musí zaplatiť úroky z pokút, ktoré neoprávnene uložila spoločnosti Deutsche Telekom AG za zneužitie dominantného postavenia na slovenskom trhu širokopásmových telekomunikačných služieb. Spresnil, že ak všeobecný súd alebo Súdny dvor zrušia alebo znížia pokutu, ktorú Európska komisia uložila podniku za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, Európska komisia musí nielen vrátiť celú alebo časť pokuty, ktorú podnik už predbežne zaplatil, ale aj zaplatiť úroky za obdobie odo dňa predbežného zaplatenia tejto pokuty do dátumu vrátenia. Cieľom týchto úrokov je paušálne odškodniť dotknutý podnik za stratu výhod vyplývajúcich z predmetnej sumy.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu